

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПРОДУКТИВНІСТЮ ПРАЦІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто теоретичні та деякі організаційні питання з підвищення ефективності управління продуктивністю праці.

Ключові слова: управління, продуктивність праці.

Abstract

Consider the theoretical and some organizational issues for improving the efficiency of labor productivity management.

Keywords: management, labor productivity.

Вступ

Швидкість розвитку сучасного суспільства, масштабність соціально-економічних проблем вимагає від сучасних підприємств постійно стежити за умовами на ринку і відповідати їх вимогам для того, щоб мати можливість не просто існувати, але й отримувати прибутки й розвиватись. Для цього підприємству потрібно мати не лише фахівців з менеджменту та адміністрування, але й потрібно щоб персонал підприємства підвищував продуктивність своєї праці. А так як майже всі результати підприємства залежать від того наскільки буде продуктивна праця то дослідження в цьому напрямку є дуже актуальними.

Метою даної роботи є аналіз факторів, які впливають на продуктивність праці та пошук шляхів її підвищення.

Результати дослідження

Продуктивність праці визначає ступінь ефективності праці, що характеризується обсягом продукції, виробленої за одиницю часу, або економією робочого часу, витраченого на одиницю продукції.

Продуктивність праці тісно пов'язана з її інтенсивністю, що відображає ступінь напруженості праці за одиницю часу і вимірюється кількістю витраченої енергії людини. Чим вищий рівень інтенсивності праці, тим вища її продуктивність. У визначенні продуктивності праці вихідною категорією є праця, витрачена на виробництво продукції, яка, в свою чергу, складається з:

- живої праці - використаної безпосередньо в даний момент у процесі виробництва;
- минулої праці - уречевленої у раніше створеній продукції, яка використовується тією чи іншою мірою для виробництва нової продукції

Зростання продуктивності праці виявляється у:

- скороченні витрат праці на одиницю продукції, що виражається в економії трудових і матеріальних ресурсів;
- зростанні маси споживчої вартості, що визначається за результатами праці;
- зміні співвідношення між витратами живої й минулої праці зі зменшенням загальних витрат праці. [1]

Ще одним показником продуктивності праці є ефективність праці.

Ефективність праці — економічна категорія, що характеризує результативність праці й враховує низку соціально-психологічних аспектів, а саме:

- корисність результату праці;
- значущість трудових затрат для підприємства і суспільства;
- моральне задоволення від процесу трудової діяльності.

Застосування категорії "ефективність праці" в сучасному економічному і соціальному житті суспільства все більше поширюється. Це пов'язано зі зростанням кількості й ролі:

- працівників сфери обміну і грошово-кредитної системи;
- праці науковців, конструкторів, робітників та інженерно-технічних працівників, які зайняті в експериментальному виробництві нових зразків техніки, обладнання, товарів широкого вжитку;
- праці в нематеріальних галузях суспільного виробництва. [2]

Адже результати їх діяльності напряму залежать від того наскільки вони будуть ефективно працювати.

Тому можна виділити 3 групи факторів за якими можна покращити продуктивність праці. Дані фактори відображені на рисунку 1. [3]

рисунок 1 – Фактори зростання продуктивності праці

Як можна побачити з рисунка трьома групами факторів зростання продуктивності праці перший з яких є матеріально-технічний, який пов'язаний з покращенням матеріальної бази підприємства. За рахунок покращення сировини чи обладнання підприємство може виробляти більше продукції, ніж за старого обладнання і за рахунок цього буде зростати продуктивність праці.

Другим фактором є соціально-економічний, який зорієнтований на самих працівників. Суть цього фактору полягає в тому, що якщо покращити умови для праці працівників і робити їх більш кваліфікованими то за рахунок цього продуктивність праці також зросте.

Третім фактором є організаційний момент, який зорієнтований на покращенні організаційних питань підприємства. Завдяки цьому фактору при виробництві може з'явитись заощадження часу за рахунок зменшення недоцільно використаного часу, або відмова від нерентабельного виробництва на користь прибутковому, що в свою чергу призводить до покращення продуктивності праці.

Окрім вищевказаних факторів, які спрямовані на покращення ефективності продуктивності праці доцільно використовувати програми управління продуктивністю праці, які включають в себе такі етапи:

- 1) вимірювання і оцінка досягнутого рівня продуктивності на підприємстві в цілому і за окремими видами праці зокрема;
- 2) пошук і аналіз резервів підвищення продуктивності на основі інформації, одержаної в ході вимірювання і оцінки;
- 3) розробка плану використання резервів підвищення продуктивності праці, який повинен включати конкретні заходи і терміни їх реалізації, передбачати фінансування витрат на ці заходи й очікуваний економічний ефект від їх впровадження, визначати відповідальних виконавців;
- 4) розробка систем мотивації працівників до досягнення запланованого рівня продуктивності;
- 5) контроль за реалізацією заходів, передбачених планом і всією програмою, і регулювання їх виконання;
- 6) вимірювання і оцінка реального впливу передбачуваних заходів на зростання продуктивності праці. [4]

Висновки

Отже, підвищення продуктивності праці — це складне комплексне завдання, однаково важливе для організацій будь-якої сфери діяльності й будь-якого розміру, якщо вони планують досягти успіху в ринковій конкуренції. Якого можна досягти якщо використовувати аналіз усіх факторів продуктивності праці, а також спеціальні програми для контролю і покращення ефективності праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1) Данюк В. М. Менеджмент персоналу : [навч. посібник] / Данюк В. М., Петюха В. М. – К. : КНЕУ, 2004. – 398 с

- 2) Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч. посібн. / Є. П. Качан, О. П. Дяків, В. М. Острроверхов та ін.; за ред. Є. П. Качана. – К. : Знання, 2008. – 407 с
- 3) Освітній портал «Навчальні матеріали онлайн» : Режим доступу: https://pidruchniki.com/12090613/ekonomika/faktori_zrostannya_produktyvnosti_pratsi_otsinka_dynamiki;
- 4) Гуменюк Н.Д. і ін. Економічні методи керування і прискорення розвитку виробництва.-Київ Техніка, 2003

Лесько Олександр Йосипович – кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства та виробничого менеджменту Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Лошак Михайло Володимирович – студент групи Мов-15б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, fm.3mo15.loshak@gmail.com.

Lesko Oleksandr Yosipovich - candidate of economic sciences, professor, head of the department of enterprise economics and production management Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Loshak Mykhailo Volodymyrovych - student of the MOb-15b group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, fm.3mo15.loshak@gmail.com.